

Астықты сақтау қағидаларын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 21 желтоқсандағы № 1569 Қаулысы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 қазандағы № 870 қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 31.10.2015 № 870 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

РҚАО-ның ескертпесі.

ҚР мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажырату мәселелері бойынша 2014 жылғы 29 қыркүйектегі № 239-V ҚРЗ Заңына сәйкес ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 26 маусымдағы № 4-1/573 бұйрығын қараңыз.

«Астық туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 19 қаңтардағы Заңының 5-бабының 13) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **Қ А У Л Ы** **Е Т Е Д І :**

1. Қоса беріліп отырған Астықты сақтау қағидалары бекітілсін.
2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Премьер-Министрі Қазақстан Республикасының
Қазақстан Республикасының
Үкіметінің
2011 жылғы 21 желтоқсандағы
№ 1569 қаулысымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының
К. Мәсімов

Астықты сақтау қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Астықты сақтау қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) «Астық туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 19 қаңтардағы Заңының 5-бабының 13) тармақшасына сәйкес әзірленген және астық қабылдау кәсіпорындарының астық

қоймаларында (элеваторларда, астық қабылдау пункттерінде) астықты сақтау тәртібін айқындайды.

2. Астық қабылдау басталғанға дейін астық қоймасының (элеваторлардың, астық қабылдау пунктінің) барлық технологиялық желілері жарамды күйге келтірілуі, астық қорының, оның ішінде карантиндік, зиянкестерден таза болуы және жұмыс істеуге дайын болуы:

1) өндірістік-технологиялық зертхана (бұдан әрі - ӨТЗ) - астық сынамаларын іріктеп алу және астық талдауларын жүргізу үшін тиісті аспаптармен, зертханалық жабдықтармен және қызмет көрсететін персоналмен қамтамасыз етілуі ;

2) таразы жабдығы және салмақ өлшеу аспаптары - тексеруден өткізілуі (тексеруден өткізілігенін дәлелдейтін құжат немесе таңба салынған болуы тиіс);

3) жүк түсіретін құрылғылар, механизмдер, машиналар мен жабдықтар - астық жеткізіп беретін көлік құралдары түріне және габаритіне сәйкес болуы тиіс ;

4) қабылдау бункерлері - тексеріп қаралған, тазартылған, тиісті қақпақтармен, торлармен, құлыптармен жабдықталған, астықты жылдам және қауіпсіз түсіріп алуға қажетті жабдықтармен және құралмен жарақтандырылған болуы;

5) аумақтағы негізгі жолдар және қабылдау қондырғыларына, қоймаларға, жүк түсірілетін орындарға келетін жолдар - асфальт төселген және жарықпен жабдықталған болуы тиіс .

3. Астық қоймаларының (элеватордың, астық қабылдау пунктінің) аумағындағы автокөлік жүретін қозғалыс бағытында жүк түсірілетін орындардың , өтпе жолдардың, қоймалардың көрсеткіштері және тағы басқалары орнатылуы тиіс. Жүк түсіретін орындарда көрнекті жерлерде жүк түсірілетін жерлерге берілген нөмірлер немесе атаулары көрсетілуі тиіс. Кіреді жолда көрнекті жерде автокөліктің жүк түсіретін орынға жетуінің карта-схемасы орналастырылуы тиіс.

4. Жаңа егіннің астығын қабылдауды ұйымдастыру үшін астықты орналастыру жоспары :

1) астық сақтауға жасалған шарттарға сәйкес астықтың күтілетін түсімін;

2) өткен жылдардағы астықтың қалдығын;

3) өткен жылдардағы деректер бойынша астықтың болжамды сапасын;

4) астық қоймаларының (элеватордың, астық қабылдау пунктінің) сыйымдылығын, жабдықтардың ұтымды пайдаланылуын және астықтың санына, сапасына және арналған мақсатына байланысты партиялардың қалыптастырылуын қамтамасыз етуді;

5) астықты жиналғаннан кейінгі өңдеуді оның сапасының сақталуын қамтамасыз ететін мерзімде жүргізуді;

б) астықпен жүргізілетін операцияларды механикаландыру дәрежесін және астықтың орнын ұтымсыз ауыстыруға жол бермеуді ескере отырып жасалады.

2. Астықты қабылдау және өлшеу тәртібі

5. ӨТЗ мамандармен күн сайын таразы журналдарына тиісті белгі қоюмен бақылау өлшемін жүргізу арқылы таразының түзулігін және астық салмағын өлшеудің дұрыстығын тексеру жүргізіледі.

6. ӨТЗ жұмысты осы Қағидаларға 1-қосымшада көрсетілген Технохимиялық бақылау схемасына сәйкес жүзеге асырады.

7. Астықтың біртектес партияларын қалыптастыру және оны орналастыру ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарға (бұдан әрі – стандарттар) сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 23.07.2013 № 735 қаулысымен.

8. Астықтың партияларын қалыптастыру кезінде (күріштен, рапстан, күнбағыстан, жүгеріден, тарыдан және қытай бұршақтан басқа) өндеуге дейін ылғалдылық және арамшөп қоспаларының жағдайы бойынша былай орналастыруға болады:

1) ылғалдылығы бойынша: күрғақ және орташа күрғақ - бірге; ылғалды;

22 %-ға дейін ылғалды, «есептеу табиғаты» деген көрсеткіш қолданылғанда - 23 %-ға дейін;

22 %-дан жоғары ылғалды 6 % аралықпен, жүгері дәні үшін - 5 %;

2) арамшөп қоспалары бойынша: таза және орташа таза; стандартқа сәйкес шектеу нормаларына дейін арамшөпті; стандартқа сәйкес шектеу нормаларынан артық арамшөпті.

Күріштің, рапстың, күнбағыстың, жүгерінің, тарының және қытай бұршақтың партияларын қалыптастыру осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес жүзеге асырылады.

9. Дәнді дақылдардың, дәнді-бұршақ және майлы дақылдардың ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспалары бойынша жай-күйінің сипаттамасы осы Қағидаларға 3-қосымшада келтірілген.

10. Ылғалды және дымқыл астықты рециркуляциялық кептіргіштермен жабдықталған технологиялық желілерге жібергенде партияларды қалыптастыру астықты ылғалдылық және арамшөп қоспалары жай-күйі бойынша бөлмей-ақ жүргізіледі.

11. Сұлының, тарының, қаракұмықтың, күріштің, асбұршақтың, жасымықтың, үрме бұршақтың, арпаның, күнбағыстың сапасы бойынша құнды сорттарының астығы бөлек орналастырылады.

12. Ерекше ескерілетін сипаттары бойынша қабылданатын - үсінген, қаракүйе шалған, ақ зең қаптаған, бақашық қандаламен зақымданған, кенемен зақымданған, иісі бүлінген, көктеген дәндері бар (5 %-дан жоғары), сондай-ақ зиянкесті (қаракүйе, қастауыш, жатаған қызғылт уекіре, түлкі күйрықты қыдық, түрлі-түсті шегіршін және тағы басқалар) және бөлінуі қиын қоспалармен (қара сұлы, ноғай қарамығы, арпабас, малтатас және тағы басқалар) бүлінген, рұқсат етілген нормалардан тыс пестицид қалдықтары бар астық бөлек орналастырылып өңделеді.

13. Бөтен иіс беретін қоспалар (жусан, сарымсақ, кориандр, түйежоңышқа, қаракүйе және тағы басқалар) араласқан, сол сияқты астық қорының, оның ішінде карантинді, зиянкестермен дерттенген астық бөлек орналастырылып, өңделеді.

14. Ылғалды және дымқыл күйдегі құлау саны стандартқа сәйкес шектеулі нормадан төмен бидайдың партиялары, стандартқа сәйкес шектеулі нормадан жоғары көктеген дәндері бар арпаның, қарабидайдың, сұлының және тарының партиялары бөлек қабылданып, өңделеді.

Тазалаудан өткен және кептірілген құлау саны стандартқа сәйкес шектеулі нормадан төмен немесе стандартқа сәйкес шектеулі нормадан жоғары көктеген дәндері бар астық партиясы көбінесе қуатты желдеткіш құралдармен жарақтандырылған қоймаларда сапасы қалыпты (сау) астық үшін белгіленген биіктіктегі үймеде орналастырылады.

15. Ағымдағы жылғы өнім астығының партиясын фумигацияланған өткен жылдардағы өнімнің астығымен, сондай-ақ өздігінен қызған астықты қалыпты (сау) астықпен біріктіруге болмайды.

16. Жаңа жиналған, ылғалды және дымқыл астық кептіруге дейін қуатты желдеткіш құралдармен жабдықталған сақтау орындарына орналастырылады.

Кептіруге жататын қалыпты (сау) ылғалды астықты (күріштен басқа) элеватормен байланысы бар астық кептіргіштің үш тәуліктен аспаған, ал дымқыл астықты - бес тәуліктіктен артық емес өнімділігі көлемде температураны бақылайтын құралмен жабдықталған элеватордың силостарында уақытша орналастыруға болады.

Ерекше жағдайларда ылғалдылығы 19%-дан жоғары емес күрішті қуатты желдету қондырғылармен және температураны дистанциялық бақылау жүйесімен жабдықталған силостарда кептіргіштің тәуліктік өнімділігінен артық емес көлемде қысқа мерзімге орналастыруға болады.

Ылғалды және дымқыл астықты элеватордың силостарында сақтауға жол

б е р і л м е й д і .

17. Тарының, қарақұмықтың, жүгерінің, күріштің, қонақ жүгерінің, күнбағыстың және бұршақ дақылдардың астығы қосымша ұсақталуын және зақымдануын болдырмау мақсатында қоймаларда орналастырылады.

18. Құрғақ және орташа құрғақ астық үшін үйіндінің биіктігі қойманың техникалық мүмкіндіктеріне қарай - қонақ жүгері үшін 2 метрден артық емес, тары мен рапс үшін 3 метрден артық емес болып белгіленеді.

19. Рапсты сақтау үшін арналған қоймалар ұқыптылықпен бүтінделуі, есіктегі барлық тесіктер - бітелуі, желдету қақпақтарының еденге жанасу жерлері диаметрі 0,8-1,0 миллиметр болатын тесіктері бар торлы тілімдермен жабылуы т и і с .

20. Тары партиялары қуатты желдететін қондырғылармен жабдықталған қоймаларда сақталады. Ауа келетін саңылауларға тарының төгілуіне жол бермеу мақсатында тесіктердің ұзындығына диаметрі 1,2 миллиметр немесе 1,2x2 миллиметр болатын перфорирленген немесе қабыршақты електерді тығындау ұ с ы н ы л а д ы .

21. Астық сақтау немесе тиіп жөнелту процесінде астықпен жұмысты жүргізу үшін астық қоймалары алаңының (астық қабылдау пунктінің) 10 %-ы көлемінде бос қойма сыйымдылығы, ал элеваторларда - силос үстіндегі транспортердің әрқайсысына ең кемінде бір бос силос көзделуі тиіс.

3. Астықты тазарту тәртібі

22. Астық қоймасына (элеваторға, астық қабылдау пунктіне) келіп түскен астық қабылдау кәсіпорны мен астық иесінің арасындағы астық сақтау шартымен (бұдан әрі - Шарт) анықталған талаптарға дейін арамшөп және дән қоспаларынан астық тазартатын машиналармен тазартылады.

23. Астық тазарту технологиясын астықтағы қоспалардың сипатына және құрамына және жабдық өнімділігінің техникалық нормаларына байланысты тазалаудың ең жоғарғы тиімділігін қамтамасыз ететін тиісті жабдықтарды іріктеп алуды ескере отырып белгілейді.

24. Астықты арамшөп және астық қоспаларынан тазарту астық пен бөлінетін қоспалардың физикалық сипаттарының мынадай айырмашылықтарын пайдаланудың негізінде жүзеге асырылады:

1) көлденеңі мен қалыңдығы (дөңгелек және ұзынша тікбұрышты тесікті елеуіштерде) ;

2) ұзындығы (триерлерде) ;

3) нысаны (үшбұрыш нысанындағы тесікті елеуіштерде);

4) аэродинамикалық сипаттары (ауа қысымымен айыратын каналдарда және

астық ұшыру жүйелерінде);
5) тығыздығы, жеке массасы, сыртының жай-күйі (ауа қысымымен тазалайтын үстелдерде, астық елейтін машиналарда, тас іріктеуіштерде және тағы басқалары);

б) магниттік және оптикалық сипаттары (магнитті аппараттарда және фототазалағыштарда).

Астықтың және қоспалардың жалпы сипаттамалары осы Қағидаларға 4-5-қосымшаларда көрсетілген.

25. Астық тазалайтын машиналар дақылдардың түріне және арналған мақсатына қарай көлемі мен нысаны әртүрлі тесіктері (ұялары) бар елеуіштермен, триерлік дискілермен жабдықталады.

26. Астық тазалайтын машиналарда тазартуды қажет ететін астықты өткізудің кезегі оның сапасы мен жай-күйіне, астық тазалайтын машиналардың болуы мен олардың өнімділігіне байланысты анықталады. Астықты қабылдау кезінде:

1) стандарт бойынша шектеулі нормалардан артық арамшөп қоспасы бар;

2) өздігінен қызған;

3) астық қорының зиянкестермен, оның ішінде карантинді, залалданған;

4) астыққа бөтен иіс беретін қоспалар араласқан (жусан, сарымсақ, түйежоңышқа, кориандр және тағы басқалар) астық үшін бірінші кезекте тазарту көзделуі тиіс.

27. Тіке құйылатын және рециркуляциялық шахталы (астықты қыздыру үшін қосымша қондырғылары жоқ) кептіргіштерде кептірудің алдында астық ірі және жеңіл қоспалардан, ал астықты төкпелі қабатты камераларында қыздыратын рециркуляциялы кептіргіштерде кептіру алдында - тек ірі қоспалардан тазартады. Торлы тежеуіш элементтері бар қыздыру камерасын пайдалану кезінде астықты үлкен және ірі қоспалардан тазарту қажет.

Ірі және жеңіл қоспалардан алдын ала тазарту қосық тазартқыштарда тазартылады, олар болмаса - елеуіш тесіктерінің көлемі қосық тазартқыштарда қолданылатындармен бірдей сепараторлар пайдаланылады.

28. Астықтан зиянкес, ерекше есепке алынатын және карантинді қоспаларды бөлу осы Қағидаларға 6-қосымшада көрсетілген тәсілдерге сәйкес жүзеге асырылады.

Бөлініп алынған залалданған астық қалдықтары астық қоймаларының (элеватордың, астық қабылдау пунктінің) аумағынан тыс жерге шығарылады және жойылады.

29. Сепаратордың елеуішінен өткізіліп тазартылған астықтан темірмагнит қоспаларын бөлу үшін оны магнитті аппараттарға жібереді.

Астықты темірмагнит қоспасынан тазарту үшін магнит блоктары

жазықтығының көкжиекке көлбеу бұрышы шамамен 35^0 болуы тиіс. Бұл ретте магниттен өтетін өнім қабатының қалыңдығы 10-12 миллиметрден, қалдықтар үшін - 5-7 миллиметрден аспауы тиіс.

Сеператорларда (триерлерде) органикалық және минералдық қоспалардан тазартылғаннан кейін мал азығы мақсатында пайдалануға жіберілетін бірінші және екінші санаттағы қосалқы өнімдер мен астық қалдықтары магнитті аппараттарда темірмагнит қоспасынан тазартылуы тиіс.

30. Тазалау електерінен өткен, қабылдау және сорттау торларынан өтпеген қосындылардың, сеператорлардың шөгінділік камераларынан алынған шөгінділердің, сондай-ақ әртүрлі дақылдардың астығын триерлерде тазартқандағы қалдықтардың құрамын анықтау және қосалқы өнімге немесе қалдықтар санатының біріне жатқызу үшін ӨТЗ-ге талдауға жіберіледі.

31. Сақтау жағдайларына және кондициялық талаптарға сай, пайдалану мақсатына сәйкес келетін астық партиялары тазартуға жатпайды.

Астықты пайдалану мақсатының талаптары деңгейіне дейін (ұн, жарма, құрама жем, тамақ, сыра, май өнеркәсібі, экспорт және басқа да мақсаттар) тазарту, сондай-ақ қиын ажыратылатын қоспалардан тазарту астық кептірілгеннен кейін, астықты сақтау және партияларды тиеп жөнелтуге дайындау кезінде жүзеге асырылады.

32. Егер ауа қысымын пайдаланатын елеуішті машиналарда астықтың тазартылу тиімділігі жеткіліксіз болған жағдайда, тазартылған астықта қалған қоспалардың құрамы мен көлеміне қарай триерлерде (қара сұлы немесе қарамықша іріктегіштерде) және басқа астық тазалайтын машиналарда (ауамен тазалайтын үстелдерде және ауа сорғыштарда) қосымша тазартудан өткізіледі.

Астықтан ұзын қоспаларды (бидайдан - сұлыны, қара сұлыны, қастауышты) бөлу үшін ол қара сұлы іріктегіште тазартылады.

Сепараторда бірінші немесе екінші рет өткізіп тазалағаннан кейін алынған астықтың ірі фракциясында рұқсат етілген нормадан артық арамшөптің ұсақ тұқымдары болса бұл фракция қысқа қоспаларды бөлу үшін қарамықша іріктегіште тазалауға жатады.

Сепараторда тазалағаннан кейінгі астықтың ұсақ фракциясын қысқа қоспаларды (арамшөп тұқымдарын, жарманы) айыру үшін қарамықша іріктегішке жібереді.

33. Тазалаудан кейін алынатын қосалқы өнімдер-астық қоспасы мен өндірістің қалдықтарында 10 %-дан артық бидай немесе қара бидай дәні немесе осы дақылдарға стандарттар бойынша негізгі дәнге жатқызылған басқа да дақылдардың 20 %-дан артық дәні болса одан негізгі дәнді бөліп алу үшін қосымша өңдеуге жатады.

34. Қосалқы өнімдер мен қалдықтарды өңдеу, қатарынан жұмыс істейтін екі елеуіші бар ауа қысымы пайдаланылатын елеуішті машиналарда, ал қажет болғанда - триерлер мен магнитті аппараттарда жүргізіледі. Елеуіш тесіктерінің көлемі зертханалық талдау деректері бойынша таңдап алынады. Ауа қысымы пайдаланылатын елеуішті машиналарда ауа ағымының жылдамдығы және триер қақпағының ашылу кеңдігі машиналардың өнімділігіне сай қалдықтың жеке партияларын сынамалық тазартудың деректері бойынша белгіленеді.

Қосалқы өнімдер астық қалдықтарынан бөлек өңделеді. Әртүрлі санаттағы қалдықтарды араластырып жіберуге жол берілмейді.

4. Астықты кептіру тәртібі

35. Сақталуын қамтамасыз ету мақсатында ылғалды және дымқыл астықты кептіру шахталық тіке құйылатын және рециркуляциялық астық кептіргіштерде осы Қағидаларға 7 - 9-қосымшаларда көрсетілген режимдерге сәйкес жүргізіледі. Астық кептіргіштер сондай-ақ, астықтың қызуы көтерілгенде немесе астық қорының зиянкестерімен, оның ішінде карантиндік, зақымданғаны анықталған кезде астықты сауықтыру үшін пайдаланылады (астықты тұрақты қалыпқа келтіру үшін басқа шаралардың жоқтығы немесе қолдануға мүмкіндік болмаған жағдайда).

Кептіруге жіберілген астық өлшеуге жатады.

Ылғалды және дымқыл астық партиялары кептіруге жібергенге дейін жинақтау сыйымдылығында қалыптастырылады, осы жерден кезегімен кептіруге жіберіліп тұрады.

36. Бірінші кезекте кептіруге:

1) қуатты желдеткіш құралдар орнатылмаған сақтау орындарында (қоймаларда, сүрлемдерде, ашық алаңдарда) орналастырылған ылғалдылығы, температурасы мен зақымдануы аса жоғары астық партиялары;

2) бидайдың күшті, қатты және бағалы сорттарының және сақтауға төзімділігі аз дақылдардың (күріш, күнбағыс, тары) астығы жатады.

37. Ылғалдылығы бойынша шахта кептіргіштерінде кептіруге арналған астық партияларын қалыптастыру:

1) дәнді және майлы дақылдар үшін - 17%-ға дейін, 17-ден 22%-ға дейін және 22% жоғары 6% арақашықтықпен;

2) күнбағыс үшін - 9%-ға дейін, 9%-дан жоғары 3-4% арақашықтықпен;

3) күріш пен қытай бұршағы үшін ылғалдылығына қарамастан 3% арақашықтықпен іске асырылады.

38. Азық-түліктік және жемдік астықты, жүгері мен дәнді бұршақ дақылдардан басқа, рециркуляциялық кептіргіштерде кептіргенде, әсіресе

ылғалдылығы жоғары, партияларды ылғалдылығы және арамшөп қоспалары бойынша бөлмей-ақ қалыптастыруға болады.

Қытай бұршағын астықты рециркуляциялайтын кептіргіштерде кептіруге жол берілмейді.

39. Астықты кептіргеннен кейін сыртқы ауаның температурасынан 10°C -тан аспайтын температураға дейін салқындатады. Бұл температурадан асқан кезде астықты атмосфералық немесе жасанды салқындатылған ауамен желдету арқылы қосымша салқындатады және ерекше жағдайларда (жоғарыда көрсетілген тәсілдер мен құралдарды қолдануға болмайтын) - астық тазалайтын машиналар мен конвейерлерде салқындатады.

40. Астықтың рециркуляциялық кептіргіштерде жанып кетуіне жол бермеу үшін қыздыру және жылу ылғал алмастыру камераларында астықтың толып қалуына жол бермейтін шараларды қолданады.

41. Кептірген кезде астықтың нан пісіру, азық-түліктік және жемдік сапасының нашарлауына жол берілмейді.

42. Астықты қандай ылғалдылыққа дейін кептіру шегі оның пайдалану мақсатымен анықталады және осы Қағидаларға 10-қосымшада көрсетілген.

Солодты өндіру үшін спирт зауытына жеткізуге арналған астық, сондай-ақ тамақ концентратына, крахмал-сірне өнеркәсібіне және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарына арналған ылғалдылығы жоғары жүгері тиісті техникалық регламентпен тұқымдық астық үшін белгіленген режимді сақтай отырып кептірілуі керек.

43. Кептіргіштің жұмысын кептіруге келіп түскен дымқыл астықтың массасы бойынша есептейді. Астықтың бір партиясы кептіргіш арқылы екі рет және одан да көп өткізілгенде әр өткізілім жеке есептелінеді.

44. ӨТЗ кептіру кезінде температура режимінің сақталуына және астық сапасына тұрақты бақылау жүргізеді. Әр екі сағат сайын кептіруге дейін және кептіруден кейін лаборант іріктеп алатын астық сынамасы бойынша астықтың температурасын, иісін, түсін, ылғалдылығын, дән маңызының (бидайдағы) саны мен сапасын (индекс), сонымен қатар зақымын анықтайды. Жарма дақылдары үшін қосымша жаншылған және ұсақталған дәндердің барлығы, күріш үшін - жарылғаны, сыра дайындайтын арпа үшін кептіргенге дейін - тіршілікке қабілеттілігі, кептіргеннен кейін - көктеудің өнгіштігі және қуаты анықталады.

45. Басқа дақылдарды кептіруге көшкен кезде кептіргішті тазарту үшін тоқтатады.

46. Кептірілген астықты сақтауға салар алдында оның ластану дәрежесіне қарамастан ауа қысымымен жұмыс істейтін өлеуіш машиналардан өткізеді.

47. Рапс тұқымдарын типтік кептіргіштерде кептіру кезінде олардың жеке

бөліктерін қосымша тығындау жүргізіледі. Тұқымдардың шашылуына жол бермеу мақсатында кептіргіштің шанақтары, тұқым өздігінен құйылатын ағатын түтіктері және шахталары мұқият тығындалады.

5. Астықты сақтау тәртібі

48. Әр түрлі дақылдардың астығын сақтауға салған кезде, сондай-ақ тазалау, кептіру, активті желдетуден кейін және тиеу алдында оған толық техникалық талдау және фитосанитариялық бақылау жүргізіледі.

Сақтау кезінде толық техникалық талдау біртекті партиядан алынған орташа сынама бойынша айына бір рет жүргізіледі.

49. Металдан жасалған силостан сынама алу:

1) үйіндінің жоғарғы қабатынан (техникалық қауіпсіздікті сақтай отырып өрмелейтін есігі және ішкі сатысы бар болғанда);

2) төменгі шұңқырдан;

3) астықтың бір бөлігін бос силосқа ауыстырған кезде жүргізіледі.

50. Астық қоймасында (элеваторда, астық қабылдау пунктінде) силостардың және элеватор мұнарасының шанақтарының схемасы салынған «силос тақтасы» болуы керек. Әрбір силос, жұлдызша және шанақ белгіленген тәртіппен нөмірленеді және силостық жапсырмасы болу керек. Силостық жапсырмаларда дақылдардың атауы, салмағы, толтыру датасы, сақтаудағы астық партиясының сапасы, бақылау датасы және оның нәтижесі көрсетіледі.

51. Элеватордың сыртқы силостарында өңдеуге дейінгі жаңадан жиналған партияларды, сондай-ақ бірінші кезекте тиеп жіберілуге арналған партияларды орналастыру керек. Өңделген астықты ұзақ мерзімге сақтау элеватордың ішкі силостарында іске асырылады.

52. Астықтың сапасы мен жай-күйін бақылау үшін қажет болған жағдайда астықты бос силосқа ауыстыруға болады. Бос сыйымдылық болмаған кезде силостан 10%-дан артық емес астықты шығаруға рұқсат етіледі, ол сол силосқа қайта ауыстырылады. Ауыстырған кезде астықтың температурасы, ылғалдылығы, түсі және зақымдылығы тексеріледі.

Қызып кеткен астықты сол силосқа қайтадан ауыстыруға тиым салынады.

53. Металдан жасалған астық қоймалары кептірілген, тазартылған және салқындалатын күйдегі бидайдың, арпаның, жүгерінің, күріштің астығын сақтауға пайдаланылады.

54. Металдан жасалған силостарда сақтауға қойылатын бидайдың, арпаның, жүгерінің, күріштің астығының ең жоғарғы ылғалдылығы 14%-дан, ал арамшөп қоспалардың мөлшері орташа тазалықтағы астық үшін белгіленген стандарттың шегінен аспауы керек.

55. Астықты металдан жасалған астық қоймаларында сақтауға болатын мерзімнің шегі осы Қағидаларға 11-қосымшада көрсетілген.

56. Металдан жасалған силостарда бидай, арпа, жүгері астығының температурасына бақылауды құрғақ күйінде $+10^{\circ}\text{C}$ -тан жоғары температурада үш күнде бір рет, астықтың температурасы $+10^{\circ}\text{C}$ және одан төмен болған кезде - жеті күнде бір рет жүргізіледі. Бақылау мерзімі астық үйіндісінің жекелеген қабаттарынан табылған ең жоғары температураға байланысты белгіленеді.

57. Астықты қоймада сақтаған кезде оның температурасын бақылау үшін оның жоғарғы қабаты әр қайсысының аумағы шамамен 200 шаршы метр болатын шартты секцияларға бөлінеді. Әрбір секцияға қоймаға кіріп келгенде көрінетіндей қойманың қабырғасына ірі сандармен жазылған нөмір беріледі.

58. Астықтың температурасын өлшеу температураны арақашықтықта бақылайтын электротермометрикалық қондырғыны пайдалана отырып іске асырылады. Қоймадағы астықтың температурасын өлшеу үшін техникалық термометрлері бар термоштангілер қолданылады.

59. Қоймадағы (асфальтталған алаңдағы) үйілген астықтың өздігінен қызуы табылған кезде қызған учаскенің шекарасын термоштангінің көмегімен анықтайды. Қызып кеткен астықты бүтін партияда қалдырмауды ескере отырып а у ы с т ы р а д ы .

Қызып кеткен астықтың ордасын сау астықтың үстіне жазуға тиым салынады.

60. Сақтаудағы астықтан көгерген иіс шыққан кезде (астықтың температурасы көтерілмей) астықты кептіру агентінің температурасын $100-110^{\circ}\text{C}$ - ға ж е т к і з і п к е п т і р е д і .

61. Күзгі суықтың түсуіне байланысты астықты қолда бар барлық техникалық құралдарды пайдалана отырып, сақтаудың қысқы жағдайына ауыстырады. Астық партияларын салқындату кезегі ылғалдылығы, температурасы, зияндылығы бойынша олардың жай-күйіне байланысты белгіленеді.

А с т ы қ т ы с а л қ ы н д а т у :

1) қуатты желдетудің тұрақты немесе жылжымалы қондырғыларында;
2) астықты астық тазалау машиналары, астық кептіргіш арқылы өткізу а р қ ы л ы ;

3) қойма жайларын желдету арқылы жүргізіледі.

62. Көктемгі жылылық басталған кезде астықтағы төменгі температураны ұ з а қ м е р з і м г е с а қ т а у ү ш і н :
қоймалардың терезесі мен есіктерін, элеваторлардың силос астындағы және силос үстіндегі қабаттарын жабық ұстау;
сақтаудағы астықтың жай-күйіне бақылауды таңертеңгі уақытта жүргізу;
астық қоймасын (элеваторды, астық қабылдау пунктін) желдету тек құрғақ

салқын ауа райында, сыртқы ауаның температурасы қойма ішіндегі ауаның температурасынан 5°C кем болмағанда жүргізілуі керек.

63. Сақтаудағы астықтың температурасы өздігінен қызып кету мүмкіндігін дәлелдейтін жағдайға дейін көтеріліп кеткен кезде оны тез арада салқындату немесе кептіру жөнінде шаралар қабылданады, бұл мақсатта тазалау, кептіру және қуатты желдету бойынша барлық бар техникаларды, сондай-ақ ауаның түнгі төменгі температурасы пайдаланылады. Қызып кеткен астықты салқындатуды метеорологиялық жағдайға қарамай сыртқы ауаның температурасына жақын температураға жеткенге дейін жүргізеді.

64. Астықты қуатты желдету қондырғысында салқындатқан кезде температураны, ылғалдылықты және зақымдануын астықты салқындатқанға дейін және одан кейін анықтайды, астықты астық тазалайтын машиналардан, кептіргіштерден өткізген кезде - қосымша қоспалардың және дән табиғатының мөлшерін анықтайды. Нәтижелері қатар тұрған жапсырмаларға және сақтаудағы астықты бақылау журналдарына жазылады.

65. Астықтың нақты ылғалдылығы осы Қағидаларға 10-қосымшада көрсетілген оның тепе-тең ылғалдылығынан артық болған кезде қуатты желдету жүргізіледі. Астықтың тепе-тең ылғалдылығын анықтау мүмкіндігі жоқ кезде желдету мынадай жағдайда жүргізіледі - егер сыртқы ауаның температурасы астықтың температурасынан $4-5^{\circ}\text{C}$ -қа және одан көбірек төмен болса, ал жаңбырлы және тұманды ауа райында температураның ауытқуы 8°C -тан кем болмауы керек.

66. Қызып кеткен астықты ауа райының жағдайына байланыссыз тәуліктің қай уақыты болмаса да тоқтаусыз ол түнгі уақыттағы сыртқы ауаның температурасына дейін салқындағанша желдетеді.

Егер қызып кеткен астықты желдеткен кезде 6-8 сағаттан кейін үйіндінің жоғарғы қабатының температурасы төмендемесе, онда ауаны беруді өте күшті желдеткішті орнату немесе екі желдеткішті бірінен соң бірін қосу арқылы көбейту керек. Мұндай мүмкіндік болмаған жағдайда астық үйіндісінің биіктігін төмендету керек.

67. Арамшөп араласқан астықты желдету алдында астық тазалайтын машинада алдын ала тазартылады.

68. Желдетуді бастауды жылдамдату үшін астықпен әбден толтыруды қойманың шеткі қабырғасынан бастайды. Желдетуді қойманың толуын күтпей, бір секцияның талап етілген биіктігі толғаннан кейін кешіктірмей бастайды. Желдетудің алдында астық үйіндісінің беті тегіс болуы керек, яғни оның биіктігі барлық учаскелерде мүмкіндігінше бірдей болуы керек.

69. Астықты желдету егер жеткізуші түтіктер қойманың бір жағында

орналасса, онда бір мезгілде екіден аз емес қатар орналасқан ауа жеткізуші саңылауларда және, егер жеткізуші түтіктер қойманың екі жағында орналасса, онда төрттен кем емес ауа жеткізуші саңылауларда (әр жақтан екі қарама қарсы каналдар бойынша) жүргізіледі.

70. Астықты желдеткен кезде қойманың есіктері мен терезелері ашық болуы керек. Желдету аяқталғаннан кейін есіктер, терезелер және ауа жеткізуші саңылаулардың жеткізуші түтіктері жабылады.

71. Қоймадағы астықты желдету (салқындату, тоңазыту үшін) қойманы астықпен әбден толтырғаннан кейін жүргізіледі.

72. Астықты жасанды салқындатылған ауамен желдету кептіргенге дейін ылғалды және дымқыл астықты уақытша сақтау үшін, сондай-ақ ылғалды астықты сақтау үшін қолданылады.

73. Кептіру қуаттылығы жетіспеген және қоймаларда ылғалдылығы 21%-ға дейінгі күрішті, 11%-ға дейінгі күнбағысты, 13%-ға дейінгі майкенені орналастырған кезде оларды 5⁰С-тан аспайтын температураға дейін салқындатады және кептіргенге дейін 3-5 тәулік сақтайды.

74. Зақымдануды жою мақсатымен астықты салқындату үдемелі желдету қондырғысымен жабдықталған силостарда және қоймаларда астықты астық тазалайтын машиналар, бірмезгілде суық ауаны үрлей отырып, астық кептіргіштің салқындату және кептіру камералары арқылы өткізу жолымен жүргізіледі. Астықты салқындатқанда осы Қағидаларға 13-қосымшаға сәйкес астық қоры зиянкестерінің төменгі температураға шыдамдылығы ескеріледі.

75. Кептіргіште жоғары температурамен астықты зарарсыздандыруды тек азық-түліктік, жемдік немесе техникалық мақсатқа арналған астық үшін қолданады. Бұл ретте осы Қағидаларға 13-қосымшаға көрсетілген астық қоры зиянкестерінің төменгі температураға шыдамдылығы ескеріледі.

Кептіргіште астықты залалсыздандырудың жоғарғы нәтижесіне жету үшін:

- 1) кептірер алдында зақымданған астықты тазарту;
- 2) астықты кептіруді осы дақылды қыздыру үшін рұқсат етілген температурада жүргізу;
- 3) астықты қыздыруда рұқсат етілген температураның ең жоғарғы шегіне жеткен кезде кептіру агентін беруді тоқтату (қыздырылған астықты кептіру агентінің әсер ету аймағында 25-30 минуттан кем емес уақытқа қалдыру);
- 4) сағат сайын қыздырудың біркелкілігін тексеру және астықтың зақымдануын талдау үшін сынама алу;
- 5) белгіленген тәртіппен кептірудің сапасын бақылау;
- 6) залалсызданған және тазартылған астықты таза зақымданбаған силосқа жіберу қажет.

76. Силоста астықты қуатты желдетуді ауаның кез келген салыстырмалы ылғалдылығында жүргізуге рұқсат етіледі, бұл ретте астық температурасы мен атмосфералық ауаның айырмашылығы 10°C -тан кем болмауы керек.

77. Көлденең ауа таратқыш қондырғылармен жабдықталған силостарда астықты қуатты желдетуді тек силосты толық толтырған кезде ғана жүргізу керек.

78. Астықты суыту мақсатында оны қуатты желдетуді силосты биіктігі 1,5-2,0 метр болатындай етіп астықпен толтырғаннан кейін бастау қажет.

Силостарға астықты толтырғаннан кейін желдету кезінде ауаның біркелкі таралуын қамтамасыз ету үшін астықтың бір бөлігі (10-15 %) екі түтіктен «өзіне қарай» бір мезетте ауыстырылуы қажет.

79. Астықты сақтауға болатын ең шектеулі мерзімдер:

- 1) бидай мен кара бидай үшін - 4 жыл;
- 2) сұлы, қарақұмық, арпа үшін - 3 жыл;
- 3) қауыздағы күріш, үрме бұршақ, асбұршақ, дәндік жүгері (собықта сақтау мерзімін қоса) үшін - 2 жыл;
- 4) тары, қытай бұршақ пен собықтағы жүгері үшін - 1 жыл.

6. Астықты тиеп жіберу тәртібі

80. Астық партияларын тиеп жөнелтуге дайындықты сақтау шартымен анықталған сапа көрсеткіштеріне сәйкес тасымалдау құралдары келместен бұрын жүргізеді.

81. Астықты тиеп жөнелтуді қолдағы барлық техникалық құралдарды толығымен қолдануды және олардың жоғары өнімділікті жұмысын есепке ала отырып жүргізеді.

82. Астық элеваторлардың арнайы мұнараларының шанақтарынан немесе силос корпусы арқылы тиеледі. Шанақтардың саны мен сыйымдылығын тиелетін астықтың көлемі мен тием жөнелту мерзіміне байланысты анықтайды. Қоймалардан астықты тиеуді тұрақты және жылжымалы тиеу механизмдерімен жүргізеді.

83 Стандартты салмақты қаптарға салынған астықты өлшемей жібере береді.

84. Астықты тиеп жөнелту кезінде тиеп жатқанда болатын шығындарға жол бермеудің және оны жеткізу жолында астықтың саны мен сапасының сақталуын қамтамасыз ететін шаралар қабылдануы қажет.

7. Астықтың сақталуын қамтамасыз ететін ұйымдастыру іс-шаралары

85. Қосалқы өнімдер және қалдықтардың барлық түрлері астық сақталатын жерден оқшау орналасқан сыйымдылықтарда сақталуы қажет.

2	Астық тазартқыш машиналармен тазалау барысында	Астық тазартқыш машиналармен тазалауға дейін және тазалаудан кейін өздігінен ағу, ожаумен	Ауысымда ең кемінде екі рет	Астық: осы машинамен бөлінетін қоспалар көлемі Қалдықтар: дәннің бар болуы
3	Астықты металл-магнит қоспаларынан тазарту	Магнитті сепараторға дейін және одан кейін өздігінен ағу, ожаумен	Ауысымда ең кемінде екі рет	Металл-магнит қоспаларының болуы
4	Астық кептіру: кептіруге дейінгі және кептіруден кейінгі астық	Кептіргішке дейін және одан кейін өздігінен ағу, ожаумен	Әр бір партиядан	Ылғалдылығы, иісі, түсі, залалдануы, бидайдағы дән маңызының көлемі мен сапасы (индекс), күріштің жарықшақтығы, жарма дақылдарындағы түленген дән, жармада жаншылған дән болуы
	кептіру барысындағы астық	Кептіргіш камераның төменгі қатарының қорабы және кептіргіш астындағы шанақтан өздігінен ағу, ожаумен	Екі сағат сайын	Бакылау сынамалары: астықтың температурасы, иісі, түсі, ылғалдылығы, бидайдағы дәнмаңызының көлемі және сапасы (индекс), қарайған, қуырылған, шала күйген дәндердің болуы, күріштің жарықшақтығы, астықтың дақымдануы; жарма дақылдарында - түленген дән болуы; жармада - жаншылған дән болуы Ауысымдағы орташа сынамалар: астықтың температурасы, иісі, түсі, ылғалдылығы, бидайдағы дән маңызының көлемі және сапасы (индекс), табиғи салмағы, арамшөп қоспасы қарайған, қуырылған, шала күйген дәндердің болуы, күріштің жарықшақтығы, астықтың залалдануы; жарма дақылдарында - түленген дән болуы; жармада - жаншылған дән болуы
	кептіргіш агенті	Диффузорлар, термометрмен	Ауысымда ең кемінде екі рет	Температура
5	Собықтағы жүгеріні жылытылған ауамен кептіру	Собық үйіндісі, қолмен атқарылады Диффузорлар, термометрмен	Кептіруге дейін және кептіруден кейін тәулігіне ең кемінде бір р е т Ауысымда ең кемінде екі рет	Ы л ғ а л д ы л ы ғ ы Температура режимі
6	Атмосфералық ауамен екпінді желдету	Астық үйіндісі, сүңгімен	Желдетуге дейін және желдетуден кейін	Кептіру мүмкіншілігі (желдетуді бастауға дейін), астықтың ылғалдылығы, температурасы және зақымдануы

		Астық үйіндісі, сүңгімен	3... 6 сағаттан кейін	Астықтың ылғалдылығы, температурасы және зақымдануы, желдету мүмкіншілігі және тиімділігі
7	Астық сақтау	Астық үйіндісі, сүңгімен	Нұсқаулыққа сәйкес	Астықтың температурасы, залалдануы, ылғалдылығы, түсі, иісі, зақымдалған, бұзылған және өнген дәндер болуы
8	Босату және тиеп жөнелту	Тиеу алдында немесе тиеуден кейін өздігінен ағу, ожаумен немесе сүңгімен	Көліктің әр бірлігінен	Түсі, иісі, залалдануы, ылғалдылығы, тазалығы, түрі, түр тармағы Қосымша: бидай астығында - мөлдірлігі, бақашық қандаламен зақымданған дәндердің болуы, дәнмаңызының көлемі мен сапасы (индекс); жарма дақылдары астығында - қабыршақтығы, дән шығуы, түленген және бүлінген дәндің болуы; күріш астығында - эндоспермі сарғайған, глютиноздық және қызыл тұқымды және тұқым қабығы бар дәндердің құрымы; сыра қайнататын арпада - өңуге қабілеті; бұршак тұқымдарында - қоңызбен залалдаған тұқым; май тұқымдарында - қауызды, бос және бұзылған тұқым саны

А С Т Ы Қ Т Ы

с а қ т а у

қ а ғ и д а л а р ы н а

2-қосымша

Күріштің, күнбағыстың, рапстың, жүгерінің, тарының және қытай бұршақтың партияларын қалыптастыру

р/с №	Атауы	Ылғалдылығы бойынша	Арамшөп қоспалары бойынша	Дән (майлы) қоспалары бойынша	Басқасы
1	2	3	4	5	6
1	Күріш	Орналастыруға рұқсат етіледі: құрғақ және құрғақ ығы орташа - қоса алғанда 15,5%-ға дейін ылғалды - 15,5%-дан жоғары қоса алғанда 17%-ға дейін дымқыл - 17%-дан жоғары 3% аралық мерзіммен	Орналастыруға рұқсат етіледі: қоса алғанда 5%-ға дейін 5%-дан жоғары		Орналастыруға рұқсат етіледі: сарғайып кеткен дәндердің мөлшері бойынша: қоса алғанда 0,5%-ға дейін 0,5-тен жоғары қоса алғанда 2%-ға дейін 2-ден жоғары қоса алғанда 5%-ға дейін 5%-дан жоғары; қызыл дәндердің мөлшері бойынша: қоса алғанда 15%-ға дейін 15%-дан жоғары

2	Күнбағыс дәні Бірге орналастыруға рұқсат етіледі: 1-партия: 2-партия: 3-партия:	қоса алғанда 8%-ға дейін 8-ден жоғары қоса алғанда 12%-ға дейін 12-ден жоғары қоса алғанда 17%-ға дейін	қоса алғанда 3%-ға дейін алдын ала тазалаудан кейін - 3-тен жоғары қоса алғанда 10%-ға дейін қоса алғанда 10%-ға дейін қоса алғанда 10%-ға дейін	қоса алғанда 7%-ға дейін қоса алғанда 7%-ға дейін қоса алғанда 7%-ға дейін	-
3	Тамаққа арналған және техникалық рәсім Орналастыруға рұқсат етіледі: 1-партия: 2-партия:	ылғалдығы - 8%-ға дейін ылғалдығы - 8%-дан жоғары 15%-ға дейін	барлығы, 15%-дан артық емес, соның ішінде арамшөп қоспасы - 5 % ; барлығы, 15%-дан артық емес, соның ішінде арамшөп қоспасы - 5%		-
4	Собықты жүгері	Мынадай түрде орналыстырылады 1) қоса алғанда ылғалдығы 16%-ға дейін болғанда - жай қоймаларда немесе биіктігі 3,5 метрге дейін үйіндімен жаппалардың астында 2) дәннің ылғалдығы 16%-дан жоғары қоса алғанда 20%-ға дейін болғанда - қоймаларда немесе үйіндінің биіктігі 3 метрден аспайтын тік түтіктерді және көлденең каналдарды қолдана отырып жаппалардың астында ; 3) дәннің ылғалдығы 20%-дан жоғары қоса алғанда 25%-ға дейін болғанда - үйіндінің биіктігі 2,5 метрден аспайтын тік түтіктерді және көлденең каналдарды қолдана отырып арнайы дайындалған алаңда; 4) астықтың ылғалдығы 25%-дан жоғары болғанда тиісінше үйіндінің биіктігі 1,5 метрден аспайтын тік түтіктерді және көлденең			-

		каналдарды қолдана отырып арнайы дайындалған алаңда;		-	
5	Т а р ы Зақымданған және бұзылған дәндері қоса тұтасымен алғанда	-	-	-	Б ө л е к орналастырылады: азық-түліктік: зақымданған дәндер 1,5%-ға дейін, оның ішінде бұзылғандары - 0,5 %-ға дейін; зақымданған дәндер 1,5%-дан жоғары 3,5%-ға дейін, оның ішінде бұзылғандары - 1,5%-ға дейін; азық-түлікке арналмаған: зақымданған дәндер 3,5%-дан жоғары, оның ішінде бұзылғандары 1,5%-дан жоғары
6	Қытай бұршақ	Бөлек орналастырылады: кұрғақ (12%-ға дейін) - кептірмей сақтауға болады; бірге орташа құрғақ және ылғалдылығы (қоса алғанда 15%-ға дейін); ылғалды және дымқыл шектеулі кондицияның шегінде (18%-ға дейін) және одан әрі 3%-дық аралық мерзіммен	-	-	-

А с т ы қ т ы
3-қосымша

с а қ т а у

қ а ғ и д а л а р ы н а

Дәнді, бұршақ және майлы дақылдардың ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспалары бойынша жай-күйі, %

р/ с №	Атауы	Жай-күйі										
		Ылғалдығы бойынша				Арамшөп қоспалары бойынша			дән (майлы) қоспалары бойынша			
		кұрғақ	орташа құрғақ	ылғалды	дымқыл	таза	орташа таза	арамшөпті	таза	орташа таза	арамшөпті	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Дәнді дақылдар												
1					15,5-тен жоғары				1-ден жоғары			1-ден жоғары

	Жаздық бидай	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	3-ке дейін	3-тен жоғары	1-ге дейін	5-ке дейін	5-тен жоғары
2	Күздік бидай	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 7-ге дейін	7-ден жоғары
3	Қара бидай	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 2-ге дейін	2-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 4-ке дейін	4-тен жоғары
4	Арпа	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 4-ке дейін	4-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
5	Сұлы	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 4-ке дейін	4-тен жоғары
6	Тары	13,5-ке дейін	13,5-тен жоғары 15-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 6-ға дейін	6-дан жоғары
7	Қарақұмық	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары
8	Жүгері	14-ке дейін	14 - тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
9	Собықты жүгері	16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары 20-ға дейін	20-дан жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
10	Күріш	14-ке дейін	14-тен жоғары 15,5-ке дейін	15,5-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары
11	Қонақ жүгері	13,5-ке дейін	13,5-тен жоғары 15-ке дейін	15-тен жоғары 17-ге дейін	1 7 жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 7-ге дейін	7-ден жоғары
Бұршақ дақылдар											
12	Жаздық сиыржоңышқа	15-ке дейін	15-тен жоғары 17-ге дейін	17-ден жоғары 20-ға дейін	20-дан жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	3-ке дейін	3-тен жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
				16-дан жоғары			0,5-тен жоғары			2-ден жоғары	

13	Асбұршақ	14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	20-ға дейін	20-дан жоғары	0,5-ке дейін	1-ге дейін	1-ден жоғары	2-ге дейін	3-ке дейін	3-тен жоғары
14	Жасымық	14-ке дейін	14-тен жоғары 17-ге дейін	17-ден жоғары 19-ға дейін	19-дан жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3,5-ке дейін	3,5-тен жоғары
15	Үрме бұршақ	16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары 20-ға дейін	20-дан жоғары	0,5-ке дейін	0,5-тен жоғары 1-ге дейін	1-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары
16	Ноғатық	14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	8-ге дейін	3-тен жоғары 8-ге дейін	8-ден жоғары
17	Аңқа	14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 4-ке дейін	4-тен жоғары
18	Жемдік бұршақтар	14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 2-ге дейін	2-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
19	Қытай бұршағы	12-ге дейін	12-ден жоғары 14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	16-дан жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	6-ға дейін	6-дан жоғары 10-ға дейін	10-нан жоғары
20	Жержаңғақ	8-ге дейін	8-ден жоғары 11-ге дейін	11-ден жоғары 13-ке дейін	13-тен жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 6-ға дейін	6-дан жоғары
21	Бөрібұршақ	14-ке дейін	14-тен жоғары 16-ға дейін	16-дан жоғары 18-ге дейін	18-ден жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 2-ге дейін	2-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары

Майлы дақылдар

22	Күнбағыс тұқымы	7-ге дейін	7-ден жоғары 8-ге дейін	8-ден жоғары 9-ға дейін	9-дан жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары	3-ке дейін	3-тен жоғары 7-ге дейін	7-ден жоғары
23	Зығыр тұқымы	8-ге дейін	8-ден жоғары 10-ға дейін	10-нан жоғары 13-ке дейін	13-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 4-ке дейін	4-тен жоғары	3-ке дейін	3-тен жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары
24	Қыша	10-ға дейін	10-нан жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары 14-ке дейін	14-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 5-ке дейін	5-тен жоғары	6-ға дейін	6-дан жоғары 10-ға дейін	10-нан жоғары
				10-нан жоғары			1-ден жоғары			3-тен жоғары	

25	Рапс	8-ге дейін	8-ден жоғары 10-ға дейін	12-ге дейін	12-ден жоғары	1-ге дейін	3-ке дейін	3-тен жоғары	3-ке дейін	5-ке дейін	5-тен жоғары
26	Үпілмәлік	6-ға дейін	6-дан жоғары 7-ге дейін	7-ден жоғары 9-ға дейін	9-дан жоғары	-	-	-	-	-	-
27	Арыш	9-ға дейін	9-дан жоғары 11-ге дейін	11-ден жоғары 13-ке дейін	13-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	6-ға дейін	6-дан жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары
28	Мақсары	9-ға дейін	9-дан жоғары 11-ге дейін	11-ден жоғары 13-ке дейін	13-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	4-ке дейін	4-тен жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары
29	Беде қыша тұқымы	9-ға дейін	9-дан жоғары 11-ге дейін	11-ден жоғары 13-ке дейін	13-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	6-ға дейін	6-дан жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары
30	Күнжіт	8-ге дейін	8-ден жоғары 10-ға дейін	10-нан жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	6-ға дейін	6-дан жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары
31	Көкнәр	10-ға дейін	10-нан жоғары 11-ге дейін	11-ден жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары	1-ге дейін	1-ден жоғары 3-ке дейін	3-тен жоғары	2-ге дейін	2-ден жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары
32	Кендір	11-ге дейін	11-ден жоғары 12-ге дейін	12-ден жоғары 14-ке дейін	14-тен жоғары		Тазалық бойышша: тазалық, % таза - 98 % жоғары тазалығы орташа - 92-ден жоғары 98-ге дейін % арамшөпті - 92 % төмен				

А с т ы қ т ы с а қ т а у қ а ғ и д а л а р ы н а
4-қосымша

Дәннің, мәдени және арамшөп өсімдіктері тұқымының физика-механикалық қасиеттерінің көрсеткіштері

р/с №	Атауы	Қалыңдығы, мм	Ені, мм	Ұзындығы, мм	Қалықтау жылдамдығы (ауытқу), м/сек	1000 дәннің салмағы, г	Сырт пішіні және жай-күйі	Қоспалардан айыру қиындығының шамаланған бағасы
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дәнді және дәнді бұршақты дақылдар								
1	Бидай	1,6-3,8	1,8-4,0	4,8-8,6	6,5-11,5	20-42	Терең сопақша жырашығы бар сопақша, тегіс	
2	Қара бидай	1,0-3,4	1,4-3,4	5,0-9,8	6,0-9,9	13-32	Терең сопақша жырашығы бар сопақша, тегіс	

3	Арпа	1,2-4,5	2,0-2,5	7,0-14,6	7,0-9,8	31-51	Сопақша, бүйірлері қысылған, терең жырашықтары бар, тегіс
4	Сұлы	1,0-4,0	1,4-4,0	8,0-18,6	6,1-9,1	20-42	Ұршық пішіндес, тығыз жабысқан гүлді жұқа қабықпен, тегіс
5	Тары	1,5-1,7	1,5-2,0	1,8-3,2	2,5-9,5	6,0-6,5	Дөңгелек немесе эллипстік, тегіс, жылтыр
6	Қарақұмық	2,4-3,4	2,8-3,7	4,2-6,2	2,5-9,5	21-23	Үш қырлы
7	Күріш	2,0-2,5	2,5-2,8	5,0-7,0	8,4-10,8	24-31	Сопақша, кедір-бұдырлы
8	Жүгері	2,5-8,0	5,0-12,0	5,5-15,0	10,0-17,0	265-450	Сопақша-ұзартылған, бүйірлері қисайтылған және дөңгелек, тегіс, жылтыр
9	Асбұршақ	3,0-9,0	4,0-9,0	4,0-9,5	9,0-12,0	135-155	Дөңгелек, тегіс
10	Қытайбұршақ	4,0-7,0	4,5-8,0	6,0-8,0	9,0-15,5	186	Дөңгелек, тегіс
11	Жасымық	2,0-4,0	5,0-8,0	5,2-8,5	8,3-9,7	30-48	Табақша пішіндес немесе екі беті дөңес
12	Сиыржоңышқа	2,0-5,0	2,6-6,0	3,5-6,5	12,0-16,0	40-44	Дұрыс кескінделмеген шар пішіндес
13	Үрме бұршақ	2,7-10,0	4,7-11,0	7,2-18,5	6,0-16,5	265	Сопақша дөңгелектелген жиектері бар немесе жайпақ, тегіс, жылтыр
14	Жемдік бұршақтар	5,2-7,9	6,5-10,5	8,8-18,0	-	400-800	-
Майлы дақылдар							
15	Зығыр майлы	0,5-1,5	1,7-3,2	3,2-6,0	-	4,0-8,0	Тегіс, жылтыр
16	Күнбағыс	1,7-6,0	3,5-8,6	7,5-15,0	4,0-14,0	53-69	Сына пішіндес, тегіс
17	Үпілмәлік	4,6-8,4	6,5-11,5	10,0-16,5	6,0-18,5	200-500	Дөңгелек, дөңес, жұмыртқа пішіндес, тегіс
18	Арыш	0,6-1,3	0,8-1,5	1,5-2,5	4,5-8,5	0,9-1,4	Жұмыртқа пішіндес
19	Рапс	1,8-2,5	1,8-2,5	-	-	2,2-8,0	Дөңгелек, бүйрек-ұялы
Арамшөпті өсімдіктер							

20	Көк кекіре	0,8-1,2	1,2-1,7	2,3-3,0	4,2-6,5	4,0-5,8	Сығылған жұмыртқа пішіндес, тегіс, сәл төмен	О
21	Далалық шырмауық	1,3-3,0	1,6-3,5	2,9-4,5	4,6-8,0	10,5	Жұмыртқа пішіндес, қатпар-әжімді	О
22	Қаракүйе	-	-	-	3,0-8,0	-	-	О
23	Ноғай қарамығы	2,2-3,6	2,2-3,6	4,0-5,6	3,5-9,6	15,0-20,0	Үш қырлы, терең қатпарлы, шеттері кетік	ЧО
24	Қарабидай арпабасы	1,2-2,0	1,4-2,4	6,0-8,4	4,5-8,5	5,0-11,0	Цилиндрлі, қысқа қылтықты	ТО
25	Қара сұлы	1,2-3,0	1,4-3,2	15,0-25,0	5,5-8,3	17,0-22,0	Ұршықпішіндес, қылтықты	О
26	Егістік қалуен	0,4-0,9	0,8-1,5	2,5-3,5	-	0,37	-	О
27	Жабысқақ қызылбоаяу	0,6-1,2	0,6-1,8	1,3-2,3	2,5-6,5	2,2-3,5	Шар пішіндес, арпа торлы	ЧО
28	Егістік бұршақ	3,2-8,0	4,5-8,0	4,8-8,0	11,0-16,0	15,0-40,0	Қысылған шар пішіндес, бұрышты, тегіс	ТО
29	Қыздырма үйбидайық	0,7-2,0	1,4-2,7	3,7-8,1	4,5-9,5	6,0-20,0	Кеме пішіндес, сопақша	ЧО
30	Ащы жусан, себеттің диаметрі 2,5-3,5 мм	0,4-0,5	0,4-0,5	0,8-1,0	-	0,1-0,2	Жұқа қатпарлы, жылтыр	ЧО
31	Сиверс жусаны, себеттің диаметрі 4-8 мм	-	0,4-0,7	1,0-1,5	-	-	Ұсақ әжімді, жылтыр, сына пішіндес	ЧО
32	Тауық тарысы	0,7-1,7	1,0-2,5	1,9-3,5	2,5-6,5	0,8-1,5	Жұмыртқа-эллипс пішіндес, тегіс, қылтықты	О
33	Күріш тарысы	1,25-2,0	2,0-2,5	3,0-4,0	-	4,0-6,0	Сопакша-жұмыртқа тәріздес, тегіс, қылтықты	О
34	Үлкен дәнді тары	1,7-2,1	2,0-2,5	4,0-5,6	-	6,0-7,0	Жұмыртқа пішіндес, қылтықты	О
35	Жабайы шомыр	3,1-4,2	3,0-5,9	4,7-6,5	2,8-10,0	15,0-20,0	Цилиндр-күбі пішіндес, қабырғалы-бүйірлі	ТО
36	Кәдімгі беде қышы	0,3-0,8	0,7-1,0	0,8-1,2	2,0-5,5	0,4	-	О
37	Беде қышы	0,7-1,5	0,6-1,1	1,1-2,0	4,5-8,0	1,6	-	О
38	Көк мысықұйрық	0,6-1,3	0,9-1,7	1,2-2,5	2,0-6,5	0,9-1,1	-	ТО

6	Темекішөп пішіндес күнбағыс	Дәндері кері жұмыртқа пішіндес, ұзындығы 4 мм, ені 2 мм, қалыңдығы 1,0-1,5 мм.	ЧО
7	Бұжыр күнбағыс	Қас арамшөп, көбінесе бидайды залалдайды. Түсі сұрғылт-қоңыр, тұқымы түкті, ұзындығы 4 мм.	ЧО
8	Максимилиан күнбағыс	Түсі сұрғылт-қоңыр, дәні сына пішіндес, ұзындығы 4 мм, ені 1,3 мм, қалыңдығы 1 мм.	ЧО
9	Түлкі құйрықты қыдық	Тұқымы дөңгелек жұмыртқа пішіндес, сарғылт немесе қоңырқай, ұзындығы 4-5 мм, ені 2-4 мм, қалыңдығы 1,75-3 мм. Өте улы.	О
10	Жуан жемісті қыдық	Тұқымы сопақша, көлемі жағынан бидайға ұқсас, тұқымшаның ұзындығы 5-7 мм, ені 4-5 мм, қалыңдығы 3,0-5,5 мм. Тұқымы өте улы.	О
11	Қастауыш	Астық тұқымдастардың масақтарында дән орнына көлемі 2 мм.-ден 40 мм.-ге дейін сыртқы түсі қою-күлгін және ішкі жағы ақ түсті тілмелер - саңырауқұлақ склероцийлері жетіледі. Қастауыш араласқан нан мен ұннан адамдар, жануарлар мен құстар қауіпті ауруға ұшырауы мүмкін. Кебек пен қалдықтардың құрамында 0,2 %-дан артық қастауыш болса ол жануарлар үшін қауіпті болып есептеледі.	ЧО
12	Боз триходесма	Тұқымы (жаңғақтары) жүрек пішіндес, сұрғылт жасыл түсті, сырты әжімді, аса зиянды; ұзындығы 5,2-10,0 мм, ені 2,25-8,0 мм, қалыңдығы 1,5-4,8 мм. Жекелеген өсімдіктер бір маусымда 150-2000 дана тұқым береді.	ЧО
13	Зәкірлі ценхрус	Дәнегі эллипс пішіндес, сарғылт-жасыл немесе қарақоңыр түсті, ұзындығы 2,0-3,5 мм, ені 1,8-2,3 мм, қалыңдығы 1,0-1,5 мм. Қатайған орам - шоғырларының тікенектері адамның киіміне және малдың жүніне қадалады.	ЧО
14	Жатаған қызғылт уекіре	Тұқымның түсі сарғыш-жасыл, көлемі: ұзындығы 3,5-7,5 мм, ені 2,0-2,5 мм, қалыңдығы 0,7-1,4 мм. Бір өсімдікте 8000 тұқымға дейін болады. Өсімдік те, тұқымы да улы.	О
15	Қарамықша	Тұқымдары қара, кейде қоңыр түсті, сырты тегіс емес, ұсақ тістері тұтаса өскен, ұзындығы 2,6-3,8 мм, ені 2,0-3,5 мм, қалыңдығы 1,5-3,0 мм. Тұқымындағы улы заттар адам организміне және жануарларға қатерлі әсер етеді. Бір өсімдікте 200-250 тұқым болады. Тұқымдары өсіп-өну қабілетін бірнеше жыл бойы сақтайды.	О
16	Ланцетті бұршақ	Тұқымдары қарақоңыр немесе қара түсті, кейде жасыл өңді болады, ұзындығы 3-4 мм, ені 3,0-3,5 мм, қалыңдығы 2,0-2,5 мм. Тұқымдарын айырып алу қиын, өте улы.	ЧО
17	Қара алқа	Тұқымдары дөңгелек немесе дөңгелекке ұқсас, сыртқы беті күңгірт, сабан түстес сарғылт түсті, ұзындығы 1,8-2,0 мм, ені 1,5-1,7 мм; қара алқаның жемісінде өте қатты есірткі у - 0,2-0,3 % көлемінде солонин бар, ол адамды және жануарларды уландыруы мүмкін. Бір өсімдікте бір маусымда 40 мың тұқым болады.	О

4	Жемісі түскен күн сүйгіш: а) тұқым б) дара жеміс в) қосыла өскен жеміс		3) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм) және өте қатты желдету
		Арпа	1) Ұзынша саңылаулары 2,2x20 мм елеуіштерден өткен, триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм жартылай) 2) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм жартылай)
		Сұлы	1) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм) 2) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм)
		Тары	1) Ұзынша саңылаулары 1,6x20 мм елеуіштерден өткен 2) Саңылаулары \varnothing 3,0 мм елеуіштерден өтпеген
5	Қарақұйе	Бидай	Өте қатты желдету
		Қара бидай	Өте қатты желдету
		Арпа	Өте қатты желдету ауа қысымының 8 м/с-қа дейін. Ұзынша саңылаулары 2,8x20 мм елеуіштерден өтпеген (жартылай), екі ретті \varnothing 8,0 мм ұялары бар триерлеуден өткізу (жартылай). Дірілді пневматикалық машиналар. Машиналардың өнімділігін 20-25 %-ке төмендету.
	Сұлы	Өте қатты желдету ауа ағынының жылдамдығы 8 м/с-қа дейін. Ұзынша саңылаулары 1,6x20 мм және 2,8x20 мм елеуіштерден - өткен және саңылаулары \varnothing 2,5 мм елеуіштерден өтпеген, \varnothing 8,0 мм ұялары бар триерлеуден екі рет өткізу (жартылай). Дірілді пневматикалық машиналар. Машиналардың өнімділігін 20-25 %-ке төмендету.	
6	Жатаған уекіре (тұқым)	Бидай	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм)
		Бидай	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм); ірі қарамықша болған кезде, бидайды алдын ала ірілік бойынша ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм бар елеуіштерінде екі фракцияға бөлу, содан кейін ірі фракцияны \varnothing 5,0 мм ұялары бар триерден өткізу, шағын фракцияны - \varnothing 4,0 мм
		Арпа	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм); ірі қарамықша болған кезде, арпаны алдын ала ірілік бойынша ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм бар елеуіштерінде екі фракцияға бөлу,

7	Қарамықша		содан кейін ірі фракцияны $\varnothing 5,0$ мм ұялары бар триерден өткізу, шағын фракцияны - $\varnothing 4,0$ мм
		Сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм); ірі қарамықша болған кезде, сұлыны алдын ала ірілік бойынша ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм бар елеуіштерінде екі фракцияға бөлу, содан кейін ірі фракцияны $\varnothing 5,0$ мм ұялары бар триерден өткізу, шағын фракцияны - $\varnothing 4,0$ мм
		Қара бидай	Триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм); ірі қарамықша болған кезде, қара бидайды алдын ала ірілік бойынша ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм бар елеуіштерінде екі фракцияға бөлу, содан кейін ірі фракцияны $\varnothing 5,0$ мм ұялары бар триерден өткізу, шағын фракцияны - $\varnothing 4,0$ мм
8	Қыздырма үйбидайық	Сұлы және арпа	Қатты желдету (бөлшектеп) және триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 8,0$ мм)
9	Тікенек алқа	Жүгері және күнбағыс	Ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм елеуіштерден өткен
		Қонақ жүгері	Жазық қиғаш бетінде; ұзынша саңылаулары 2,6x20 мм елеуіштерден өткен (жартылай)
10	Қара алқа	Бидай	Ұзынша саңылаулары 2,0x20 мм елеуіштерден өткен
		Тары	Ұзынша саңылаулары 1,6x20 мм елеуіштерден өткен
		Кендір	Ұзынша саңылаулары 2,0x20 мм елеуіштерден өткен
		Жүгері	Ұзынша саңылаулары 2,0x20 мм елеуіштерден өткен
11	Максимилиана күнбағысы	Бидай және арпа	Ұзынша саңылаулары 1,8x20 мм елеуіштерден өткен, триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм)
		Сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм)
		Қытай бұршағы	Ұзынша саңылаулары 2,0x20 мм елеуіштерден өткен
		Жоңышқа	Ұзынша саңылаулары 1,2x20 мм елеуіштерден өткен
12	Темекішөп тұқымдас күнбағысы	Бидай және арпа	Ұзынша саңылаулары 1,8x20 мм елеуіштерден өткен, триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм)
		Сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 4,5$ мм)
13	Қатты күнбағысы	Сұлы және арпа	Триерлерде тазарту (ұялар $\varnothing 8,0$ мм)

14	Кедір-бұдырлы күнбағысы	Бидай және сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм) және желдету
15	Сағақты күнбағысы	Бидай	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,5 мм)
16	Бұрыштың арамшырмауығы	Асбұршақ, үрме бұршақ, жемдік бұршақтар	Саңылаулары \varnothing 3,5 мм елеуіштерден өткен
17	Леман арамсоюуы	Асбұршақ, үрме бұршақ, жемдік бұршақтар және жасымық	Саңылаулары \varnothing 3,5 мм елеуіштерден өткен
18	Танаптық арамшырмауық	Сиыржоңышқа, жасымық және қытай бұршақ	Саңылаулары \varnothing 2,0 мм елеуіштерден өткен
19	Қастауыш	Бидай және қара бидай	Ірі қастауыш: саңылаулары \varnothing 6,0-7,0 мм елеуіштерден өтпеген және \varnothing 8,0 мм ұялары бар триерлік бетінде. Шағын қастауыш: қатты желдету, ұзынша саңылаулары 1,8x20 мм елеуіштерден өткен (қара бидай), 2,2x20 мм (бидай), сондай-ақ триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5-5,0 мм). Дірілді пневматикалық машиналар
		Арпа	Ірі қастауыш: Саңылаулары \varnothing 7,0-8,0 мм елеуіштерден өтпеген, сондай-ақ \varnothing 11,2 мм ұялары бар триерлік бетінен өтпеген. Шағын қастауыш: қатты желдету, ұзынша саңылаулары 2,5x20 мм елеуіштерден өткен, сондай-ақ триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,0 мм)
		Сұлы	Ірі қастауыш: ұзынша саңылаулары 2,2x20 мм елеуіштерден өтпеген Шағын қастауыш: саңылаулары 1,5x20 мм елеуіштерден өткен
20	Түлкі құйрықты қыдық	Арпа және сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,0 мм)
21	Жуанжемісті қыдық	Сұлы	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,0 мм)
		Арпа	Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,0 мм)
		Қара бидай	\varnothing 3,5-4,0 мм елеуіштерден өтпеген
22	Ланцетті термосис: а) тұқым б) жеміс	Бидай және қара бидай	а) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм) б) Ұзынша саңылаулары 3,0x20 мм елеуіштерден өтпеген, триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 8,5 мм), қатты желдету
		Арпа және сұлы	1) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 4,5 мм) 2) Триерлерде тазарту (ұялар \varnothing 11,2 мм), қатты желдету
23	Кәрі триходесма: а) жаңғақтар б) жеміс	Бидай, қара бидай, арпа, сұлы	Екі-үш ретті сепараторда тазарту, саңылаулары \varnothing 5,0 мм елеуіштерден өтпеген, қатты желдету (бөлшектеп)

		жоғары емес	төмен емес	жоғары емес	төмен емес	жоғары емес	төмен емес
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Б и д а й : ұн және байытылған жемазық өнеркәсібі үшін..... ж а р м а өнеркәсібі үшін..... сақтауға....	15,5* 14,5 - -	14,5 13,5 - -	- - 5,0 -	- - 14,0 -	- - 14,0 -	- - 13,0 -
2	Қарабидай....	15,5	14,5	15,0	14,0	14,0	13,0
3	А р п а : сыра қайнататын I сыныпты..... сыра қайнататын II сыныпты..... ж а р м а өнеркәсібі үшін..... спирт өндірісінде солод қа қайта өңдеу үшін..... сақтауға.....	15,0 15,5 14,5 15,5 - -	14,0 15,5 13,5 14,5 - -	- - - - 15,0 -	- - - - 14,0 -	- - - - 14,0 -	- - - - 13,0 -
4	С ұ л ы : жарма, байытылған жемазық жемдік өнеркәсібі үшін және жемазықтық мақсатқа.... спирт өндірісінде солодқа қайта өңдеу үшін..... сақтауға.....	15,5* 16,0 - -	14,5 15,0 - -	- - 14,0 -	- - 13,0 -	- - 14,0 -	- - 13,0 -
5	Т а р ы : жарма өнеркәсібіне және спирт өндірісінде солодқа қайта өңдеу үшін сақтауға....	15,0* - -	14,0 - -	- 14,0 -	- 13,0 -	- 13,0 -	- 12,0 -
6	Қарақұмық....	16,0*	15,0	15,0	14,0	14,0	13,0
7	Күріш.....	15,5	14,5	14,0	13,0	14,0	13,0
8	Ж ү г е р і : жарма өнеркәсібі, крахмал-сірне және тамақ концентраты өнеркәсібі үшін..... байытылған жемадық өнеркәсібі үшін.... сақтауға.....	15,0 16,0 - -	14,0 15,0 - -	- - 14,0 -	- - 13,0 -	- - 13,0 -	- - 12,0 -
9	К ұ н б а ғ ы с : сақтауға..... қайта өңдеуге...	- 9,0	- 8,0	7,0 -	6,0 -	- -	- -
	А с б ұ р ш а қ : жарма өнеркәсібі үшін...						

		-10	0	10	20	30	-10	0	10	20	30	-10	0	10	20	30
31	20	6,0	5,8	5,6	5,4	5,0	9,5	9,1	8,7	8,2	7,8	5,3	5,1	4,9	4,7	4,6
32	25	6,5	6,3	6,1	5,9	5,3	10,2	9,8	9,4	8,9	8,5	5,4	5,2	5,0	4,8	4,7
33	30	7,2	6,9	6,6	6,4	5,7	11,0	10,4	10,0	9,5	9,2	5,5	5,3	5,1	4,9	4,8
34	35	7,6	7,3	7,0	6,7	6,1	11,7	11,3	10,9	10,6	10,1	5,7	5,5	5,3	5,1	4,9
35	40	8,0	7,7	7,4	7,1	6,4	12,5	12,1	11,8	11,6	11,1	5,8	5,6	5,5	5,3	5,0
36	45	8,7	8,2	7,7	7,5	6,8	13,2	12,8	12,5	12,3	11,8	6,2	6,0	5,8	5,5	5,2
37	50	9,1	8,7	8,3	8,0	7,2	13,7	13,3	13,0	12,8	12,4	6,7	6,3	6,0	5,7	5,5
38	55	9,5	9,2	8,9	8,7	8,0	14,2	13,9	13,6	13,4	12,9	7,2	6,9	6,6	6,3	5,9
39	60	9,8	9,7	9,6	9,5	8,9	14,7	14,5	14,3	14,1	13,5	7,7	7,5	7,3	7,0	6,3
40	65	11,1	10,8	10,5	10,2	9,7	15,5	15,2	15,0	14,7	14,2	8,1	7,8	7,6	7,3	6,8
41	70	12,3	11,9	11,5	11,0	10,6	16,3	16,0	15,7	15,3	15,0	8,5	8,2	7,9	7,5	7,2
42	75	14,4	14,0	13,6	13,1	12,5	17,2	16,8	16,5	16,1	15,8	9,2	8,9	8,5	8,2	7,6
43	80	16,7	16,2	15,7	15,3	14,5	18,1	17,7	17,3	17,0	16,7	9,9	9,5	9,3	9,1	8,5
44	85	19,1	18,8	18,5	18,1	17,3	20,4	19,9	19,4	19,0	18,5	10,3	10,7	10,4	10,1	9,8
45	90	21,8	21,5	21,2	20,9	20,1	22,7	22,2	21,5	21,0	20,3	12,3	11,9	11,6	11,3	11,0

Ескертпе: Бүкіл дақылдардың, асбұршақ пен күнбағыстан басқа, тепе-теңдік ылғалдылығы көрсеткіштері 0, 20 және 30⁰С температура және 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 және 90 % салыстырмалы ылғалдылығы кезінде И.А. Бахарев деректемелері бойынша көрсетілген, басқа көрсеткіштер кестенің көрсеткіштерін интерполяциялау және экстраполяциялау жолымен алынған. Асбұршақ және күнбағыс бойынша шамалық деректемелер көрсетілген.

А с т ы қ т ы
13-қосымша

с а қ т а у

қ а ғ и д а л а р ы н а

Зиянды организмдердің төменгі және жоғары температураға төзімділігі

р/с №	Зиянкестердің атауы	Осы температуралар кезіндегі тіршілігінің ұзақтығы (тәулікте) (ең жоғары төзімділік сатылары бойынша)				Осы температуралар кезіндегі тіршілігінің ұзақтығы (минутына) (ең жоғары төзімділік сатылары бойынша)		
		0 ⁰	-5 ⁰	-10 ⁰	-15 ⁰	50 ⁰	55 ⁰	60 ⁰
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Қамба бізтұмсығы	67	26	14	19 сағат	55	10	-
2	Күріш бізтұмсығы	17	12	4	7,5	60	20	-
3	Кіші ұн заузасы	12	5	5	5	-	10	-
4	Кіші қара заузасы	19	5*	2	4**	-	-	-
5	Жирен ұн жемірі	112	32	20	24	190	25	10
6	Сұринам ұн жемірі	22	13	3	24	40	10	7
7	Астық шарықшысы	17	10	1	7	-	-	-
8	Ұры қоңыз	219	164	36	17	-	-	-

9	Бұршақ дәнегі	404-төн жоғары	260-ге жуық	130-ге жуық	6	-	-	-
10	Астық күйесі	25	9	2	2	-	-	-
11	Диірмен қан көбелегі	116	24	11	2	-	-	-
12	Ұн кенесі: қоректену кезеңдері жұмыртқа	486 368	18 168	7 57	1 1	20	10	5
13	Ұзынша кене	85	24	21	1	-	-	-
14	Түкті кене: қоректену кезеңдері гипопус	50 500-ден жоғары	18 500-ден жоғары	8 330	3 124	-	-	-

* $2,5^0$ C температура кезінде

** 18^0 C температура кезінде

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК